

Gehoordrempel

Zal je altijd zien: komt er een recordbrekende golf Buizerds uit Scandinavië over onze regio vliegen, zit ik net in een diametraal andere hoek van het land waar er niet één overkwam die dag. Gelukkig geniet ik op dit moment nog dagelijks van een in wezen veel indrukwekkender golf, tenminste, als je in aantallen vogels rekent: die van de binnengevallen Goudhaantjes. Per kilo zou je goed moeten rekenen om te zien wie er wint - gegeven: één Buizerd weegt grofweg tweehonderd Goudhaantjes - maar de aantallen die ik nu dagelijks in Groenendaal en ook elders hoor, zijn bepaald indrukwekkend.

Het heeft ook altijd wel iets geruststellends voor vogelaars boven een zekere leeftijd, om de Goudhaantjes nog te horen. En lieve lezers, maakt u zich geen illusies, 'een zekere leeftijd' begint soms al tussen dertig en veertig jaar, of zelfs nog een stuk eerder als u ook fan bent of was van Lowlands, Pinkpop of andere trommelvlies geselende evenementen. Een blik op het sonogram van een zingend Goudhaantje leert dat de luidste piepjes rond de acht kilohertz zitten. Voor een gemiddelde vijftiger moet een Goudhaantje dan al 20% harder zingen om gehoord te worden. Voor een zeventiger ligt de gehoordrempel op het niveau Goudhaantje al meer dan de helft hoger! Het is dan ook niet voor niets dat je als aspirant teller bij Sovon Vogelonderzoek Nederland eerst moet invullen of je de Goudhaantjes nog hoort. Dan weten ze in Nijmegen welke correctie ze op jouw telresultaten moeten toepassen. En dan weten ze ook hoe nijpend het probleem van de vergrijzende populatie actieve tellers inmiddels is geworden.

Of je ze nu nog hoort of niet, de nuances in de zang van deze kleinste vogeltjes des vaderlands gaan zonder enige twijfel volledig verloren voor onze oren. Op mijn nachtkastje ligt op dit moment het boek 'Zo doen vogels dat', van de Amerikaanse wetenschapsjournalist Jennifer Ackerman. Vooral de hoofdstukken over de zang laten je van de ene in de andere verbazing vallen. Er blijkt heel veel meer betekenis te zitten in met name de roepjes van verschillende vogels dan wij ooit dachten. De zang heeft in veel gevallen niet heel veel meer om het lijf dan 'dit is mijn plek!' of 'kies mij! kies mij!', maar in de roepjes van veel vogels schuilt onvoorstelbaar veel nuance. Zelfs een rudimentaire vorm van grammatica blijkt vogels niet vreemd! Voor een Japanse Koolmees betekent piep-tjilp-piep iets wezenlijk anders dan tjilp-piep-piep, zo laat onderzoek van Toshitaka Suzuki zien.

Wat de tientallen of misschien wel honderden Goudhaantjes in 80 hectare Groenendaal elkaar vertellen, ik heb geen idee. Mij vertellen ze in ieder geval dat mijn trommelvlies nog lang niet zo grijs is als mijn kapsel. En dat is een geruststellende boodschap.

■ Rob Buiter

GOUDHAANTJE Foto: René van Rossum